

Aduceți munții acasă

Cum pot turiștii și producătorii de
produse de munte beneficia reciproc

Această broșură oferă informații micilor producători din Carpații românești și furnizorilor de servicii eco-turistice referitor la:

- **Cum pot beneficia din cooperarea mutuală?**
- **Ce pot învăța din exemple de bune practice?**
- **Unde pot obține sfaturi și sprijin?**

Introducere

Tendința actuală a consumatorilor (atât în Europa cât și în România) este de a aprecia produsele de calitate și oneste. De asemenea, mulți consumatori își doresc să se „întoarcă înspre natură” prin alegerile lor alimentare. Această tendință reprezintă o șansă pentru dezvoltarea produselor alimentare de calitate din zonele de munte deoarece acestea întruchipează aceste calități și pot face uz de tendințele actuale.

În România există un potențial ridicat atât pentru producția alimentelor de calitate din zone montane cât și pentru turismul montan. Această broșură se folosește de o situație reală ca punct de plecare, luând în considerare inițiativele existente, situația socială și economică din România, precum și faptul că 80% dintre micii producători sunt auto-suficienți. Mai jos, veți găsi câteva exemple care demonstrează cum cooperarea între producători și sectorul eco-turistic poate genera avantaje reciproce.

Beneficii reciproce

Prin promovarea produselor agro-alimentare de calitate din zonele de munte, aria de proveniență a acestor produse este de asemenea promovată. Părerile pozitive despre un produs se vor reflecta asupra regiunii de origine. Aceasta funcționează, bineînțeles și în sens invers: atunci când o regiune este promovată, numărul turiștilor va crește, atrăgând după sine și creșterea numărului de potențiali cumpărători pentru produsele de munte din acea regiune.

Iată o listă de posibilități și idei pentru agricultorii interesați în astfel de colaborări:

Posibile cooperări între sectorul produselor alimentare de munte și cel turistic:

Turism la fermă: oferiți cazare și/sau activități turistice, cum ar fi vizite la fermă în care turiștii pot participa la producție (culesul fructelor, mulgerea vacilor, presatul strugurilor), organizați acțiuni educative pentru copii sau vizite în împrejurimile fermei.

Oferiți degustări de produse la fermă, în gospodărie, în unitățile de procesare, în magazine sau în piețe și târguri

Cooperați cu restaurantele și pensiunile din zonă: vă puteți vinde produsele în aceste locale. Produsele pot fi incluse în meniurile restaurantelor și folosite pentru a pregăti mâncăruri tradiționale.

Vindeți-vă produsele la târguri specializate sau la evenimente locale/festivaluri

Creați rețete sau cărți de bucate tradiționale, în colaborare cu un bucătar local

Creați-vă o rețea de proprietari de restaurante/hoteluri care promovează și vând produse locale

Organizați evenimente împreună cu alți producători, pentru a vă vinde produsele și pentru a maximiza numărul de persoane care le descoperă; apoi invitați-i să consume produsele în regiunea dvs. de origine

Creați trasee tematice pentru produsele de munte împreună cu alți actori locali (producători, restaurante, proprietari de piste de ski, etc).

Bune practici

În continuare vă expunem niște inițiative din România dar și din alte țări care vă vor ajuta să vă puneți în aplicare mai bine propriile idei.

Traseele tematice “cultură și bucatărie locală” oferite de către Fundația ADEPT și Asociația de Turism Târnava Mare

Regiunea Târnava Mare din sudul Transilvaniei reprezintă o zonă cu un potențial uriaș pentru dezvoltarea turismului rural durabil. Zona este binecunoscută pentru bogăția patrimoniului natural și cultural existent aici. Mozaicul de pajiști, fânețe, păduri seculare și terenuri arabile ne duc cu gândul spre perioada medievală prin organizarea lor. Asemenea peisaje au dispărut aproape complet de pe harta Europei moderne.

Cultura rurală și gastronomia transilvăneană specifică sunt elementele cheie pentru dezvoltarea turismului din zonă. Conceptul internațional Slow Food din România (alimente bune, curate și juste) s-a născut în regiunea Târnava Mare – primul convivium (grup de consumatori) s-a format sub denumirea Slow Food Târnava Mare iar unul dintre cele două prezidii (grup de producători) a fost creat sub umbrela Gemurilor din Satele Săsești (Saxon Village Preserves). Slow Food în România reunește producătorii tradiționali și consumatorii acestora pentru promovarea mâncărilor de calitate superioară.

Fundația ADEPT Transilvania a inițiat un program integrat de conservare a biodiversității și dezvoltare rurală în anul 2005. Diversificarea veniturilor prin valorificarea produselor alimentare locale și dezvoltarea turismului rural sunt elemente cheie ale acestui program.

Turiștii care vizitează Târnava Mare sunt atrași nu doar de așezările istorice săsești sau de multitudinea bisericilor fortificate ci ajung să cunoască de îndeaproape elemente unice ale culturii locale. Vizitatorii sunt încurajați să ia mesele la fermele, stânele și gospodăriile tradiționale din zonă, sau să participe la activități turistice, cum ar fi coacerea pâinii de casă, degustările de diferite produse locale, întâlnirea cu apicultorii, fierarii, țesătoarele etc. din regiune. Fermierii, micii producători și meșteșugarii devin astfel, prestatori de servicii turistice și obțin venituri adiționale prin păstrarea tradițiilor culturale și culinare ale zonei.

Contact:
Fundația Adept: **Lenke Balint** sau
Asociația de Turism Târnava Mare:
Cornel Stanciu
www.discovertarnavamare.org
www.fundatia-adept.org

Pentru mai multe informații vizitați:
www.tastelocal.co.uk/skye/events/index.html

Gustul local

În Scoția producătorii din zonele de munte au creat o cooperativă cu sprijinul programului european **LEADER** →. Această cooperativă distribuie produse locale restaurantelor de-a lungul unui traseu turistic cu ajutorul unei furgonete, organizează sesiuni de degustări de produse, oferă cursuri de gătit în colaborare cu restaurante locale și inițiază multe alte activități. Acesta este un exemplu excelent pentru cooperări între sectorul turistic și cel alimentar.

Bregenzerwald Käsestraße – Traseul brânzei din Austria

În cadrul acestui proiect, 22 comune au lucrat împreună pentru a promova brânzeturi locale de-a lungul unui traseu turistic cu o lungime de 70 km. De-a lungul traseului, brânzeturile din zonele de munte sunt vândute și promovate de către agricultori, procesatori dar și de cabane turistice, hoteluri și pensiuni, restaurante, magazine, locații de material sportiv, etc. De asemenea, se organizează evenimente promoționale de-a lungul traseului. Atât producătorii cât și sectorul turistic beneficiază de această organizare:

Dacă doriți să aflați mai multe despre această inițiativă, vizitați: www.kaesestrasse.at
Contact: info@kaesestrasse.at

Producătorii:

- brânzeturile sunt promovate de-a lungul traseului, fapt care sporește cunoștințele despre produs și susține vânzările.

Sectorul turistic:

- prin comercializarea produselor din zona de munte, turiștii au o experiență inedită în regiunea vizitată, aceasta fiind promovată prin intermediul produselor culinare de calitate. O dată cu încheierea sejurului lor, ei cumpără produse locale ca suveniruri și cadouri.

Leader

LEADER este prescurtarea pentru "Liason Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale" și înseamnă "Legături între economia rurală și acțiunile de dezvoltare". Aceasta este o abordare folosită de Grupurile de Acțiune Locală (GAL) pentru a pune în aplicare și a finanța strategii locale de dezvoltare, pentru a promova parteneriatele public-private folosind o abordare multi-sectorială și pentru a încuraja cooperarea și stabilirea de rețele locale.

Programele Leader pot oferi bune oportunități de cooperare între fermele mici și mijlocii din zonele montane.

Programele LEADER pot sprijini rețelele de producție, procesare și distribuție în diferitele lor activități. LEADER poate acționa ca platformă regională aducând împreună oamenii potriviți pentru demararea unei cooperări

- Se pot desfășura diferite activități de negociere (lobbying) cu organizațiile și instituțiile regionale pentru a se obține măsurile politice dorite
- Se pot acorda finanțări și suport pentru identificarea unui bun manager în dezvoltarea produselor alimentare tradiționale/de munte
- Se pot acorda fonduri pentru investiții, marketing și cooperarea sectorului alimentar cu alte sectoare regionale sau actori interesați.

Toate acestea înseamnă că agricultura rurală la scară mică/mijlocie poate fi baza pentru dezvoltarea de proiecte LEADER, ducând la îmbunătățirea comunicării și creării unor rețele între actorii implicați în producția, procesarea și comercializarea produselor.

Aceasta se realizează prin organizarea de întâlniri și workshopuri de lucru pentru a stabili parteneriate locale și pentru a asigura investiții financiare.

Pentru mai multe informații despre Leader contactați **Autoritatea de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală, Direcția Generală Dezvoltare Rurală din Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale: B-dul Carol I, nr.24, Sect.3, București,** Tel: 021-307 85 11, E-mail feadr@madr.ro, leader@madr.ro, Web: www.madr.ro, www.pndr.ro.

Fiecare județ dispune de un Compartiment de Dezvoltare Rurală Județeană, prin intermediul căruia puteți contacta Grupurile de Acțiune Locală.

Pentru mai multe informații puteți de asemenea contacta Directoratele Regionale pentru Agricultură la următoarele numere de telefon:

Alba 0258/806.134, **Argeș** 0248/219.168, **Bihor** 259/416.722, **Bistrița-Năsăud** 0263/217.102, **Botoșani** 0231/514.262, **Brașov** 0268/478.529, **Buzău** 0238/412.807, **Caraș Severin** 0255/214.015, **Cluj** 0264/591.752, **Covasna** 0267/351.829, **Harghita** 0266/371.898, **Hunedoara** 0254/215.570, **Maramureș** 0262/213.550, **Mureș** 0265/262.145, **Neamț** 0233/213.902, **Olt** 0249/416.388, **Prahova** 0244/593.210, **Satu Mare** 0261/710.064, **Sălaj** 0260/661.336, **Sibiu** 0269/210.894, **Suceava** 0230/511.039, **Teleorman** 0247/315.580, **Timiș** 0256/220.944, **Vaslui** 0235/311.802, **Vrancea** 0237/222.593

Ce învăț din aceste exemple?

Exemplele ne arată că este posibil să stabilești o cooperare de succes între producătorii de munte și furnizorii de servicii turistice. Care sunt punctele principale pe care să ni le amintim?

Turiștii își doresc o experiență unică, specifică unei anumite regiuni. Aceasta reprezintă o mare oportunitate pentru a vinde produse de înaltă calitate și a oferi vizitatorilor experiențe unice precum activități la fermă sau în cadrul gospodăriilor. Produsele cu o imagine pozitivă derivată din calitățile lor unice au un impact pozitiv pentru promovarea regiunii de origine. Și reciproc, regiunile cu o identitate puternică pot fi folosite pentru promovarea produselor din aceste regiuni.

Produsul de munte promovat odată cu activitățile turistice, trebuie să fie denumit și etichetat clar și ușor de identificat (cu un logo, un design pentru ambalaj), astfel încât consumatorii să îl poată identifica și cumpăra din nou, în alte ocazii.

Unde să încep?

Am enumerat până acum multe motive pentru a coopera. Să vedem cum putem face primii pași!

Primul pas este identificarea punctelor în care producătorii și agențiile de turism pot lucra împreună. Apoi, identificarea partenerilor locali și contactarea lor pentru a iniția un parteneriat. Mai jos, am început o listă cu exemple de produse care pot fi promovate turiștilor și o listă de posibile locații unde puteți solicita astfel de cooperări. Această listă vă oferă un punct de plecare și poate fi, bineînțeles, extinsă. Producătorii pot folosi lista din partea dreaptă, iar prestatorii de servicii turistice pe cea din partea stângă.

Pentru furnizorii de servicii turistice	Pentru fermieri
Lista de produse posibile	Posibili parteneri
Ceaiuri din plante	Pensiuni eco-turistice
Brânzeturi locale	– (completați pensiunile din zona dvs)
Ape minerale	–
Pastramă	–
Cîrnați	Restaurante:
– (continuați propria listă aici)	– (completați restaurantele din zona dvs)
–	– Birouri de informații turistice

Suport pentru ideile Dvs.

Programele LEADER pot susține prin activitățile lor fermieri, producători și alți actori din lanțul de procesare și comercializare, cât și companii mici. Pentru a accesa programe și fonduri LEADER, proiectele trebuie să adreseze aspecte legate de economia rurală și comunități locale.

Pentru mai multe informații puteți contacta grupurile de acțiune locală din regiunea dvs sau direct

Autoritatea de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală, Direcția Generală Dezvoltare Rurală din Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale: B-dul Carol I, nr.24, Sect. 3, București
Tel: 021-307 85 11

E-mail: feadr@madr.ro, leader@madr.ro

Web: www.madr.ro, www.pndr.ro

Alte surse de informare:

Dacă doriți să citiți mai mult despre acest subiect, pe pagina noastră web **www.mountaintrip.eu** veți găsi alte două broșuri informative:

1. Cuceriti munții împreună: Recomandări pentru fermieri, procesatori, distribuitori și comercianți – cum să coopereze pentru a crește beneficiile comune?
2. Creșteți-vă vânzările: Cum comercializăm și etichetăm produsele din zone montane pentru a le promova?

Fundația Adept a publicat:

- O brosură despre condiții minime de igienă și siguranță a alimentelor pentru micii producători:
www.fundatia-adept.org/bin/file/foodhygiene_r.pdf
- O brosură despre cultură și bucătărie locală în Transilvania:
www.fundatia-adept.org/bin/file/food_culture_brochure.pdf

Contact pentru cursuri de calificare:

Pentru informații despre cursuri și calificări contactați:

Danut Gitan, **dangatan@cefidec.ro**

Consultant la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Pentru suport și exemple de bune practici:

Fundatia ADEPT

Str. Principală nr. 166

Saschiz, Mureș 547510

Romania

Tel: 40 (0)265 711635

Fax: 40 (0)365 814076

www.fundatia-adept.org

Persoană de contact: Lenke Balint

Informații de contact

Această broșură se bazează pe rezultatele proiectului de cercetare EuroMARC.

Obiectivul principal al proiectului EuroMARC a fost de a evalua percepțiile și interesul pentru produse alimentare din zonele de munte în rândurile consumatorilor și comercianților europeni, cu scopul de a găsi modalități de a îmbunătăți aceste produse, contribuind astfel la îmbunătățirea și gestiunea durabilă a diversității biologice, rurale, culturale și economice a arilor montane.

EuroMARC este un proiect inițiat de către Euromontana, Asociația Europeană pentru Cooperarea între Zonele Montane. Informațiile complete despre proiect sunt disponibile în limbile franceză, engleză și germană la www.mountainproducts-europe.org

EUROMONTANA

**Place du Champs de Mars, 2
1050 Brussels
Belgium**

Tel: +32.2.280.42.83.

Fax: +32.2.280.42.85.

www.euromontana.org

Contact person:

Marie Guitton

marie.guitton@euromontana.org

Ancuta Pasca

ancuta.pasca@euromontana.org

Textul și realizarea acestei broșuri au fost elaborate în cadrul proiectului mountain.TRIP:

**mountain.TRIP Workpackage 6,
c/o the Mountain Research Initiative
Institute of Geography, University of Bern**

Tel: +41 31 631 51 41

drexler@giub.unibe.ch

www.mountaintrip.eu

Conținuturile în limba română și informațiile relevante la nivel regional au fost elaborate în cadrul proiectului mountain.TRIP:

**Catalina Munteanu
Centre for Mountain Studies
University of Highlands and Islands,
Perth College UHI, Scotland
catalina.munteanu@perth.uhi.ac.uk**

Imaginile din această broșură au fost obținute prin bunăvoința Fundației Adept Transilvania

